

József Attila

1905. április 11. Budapest - 1937. december 3. Balatonszárszó

Szülei: József Aron és Póczy Borbála

Baumgarten- és posztumusz *Kossuth-díjas* magyar költő, a magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb, legeredetibb alakja. Félárva, munkásosztálybeli gyermekként ifjúsága tele volt lemondással és brutalitással, felnőttként, a korszak egyik legkiválóbb költőjeként pedig szembesülnie kellett a meg nem értéssel és a politikai elnyomással. Öngyilkosságra utaló tragikus halálának pontos körülményeit azóta sem sikerült tisztázni.

Élete:

Rengeteg gyerekkori nélkülözés, hányattatás és megaláztatás után, rendszertelen iskolai tanulmányok és állandó betegeskedései ellenére elérte, hogy a *Szegedi Tudományegyetemen* tanulhasson, tanárnak készült, de a *Tiszta szívvel* című verse miatt *Horger Antal* nyelvészprofesszor eltanácsolta a tanári pályától. Ezután nyugati egyetemekre iratkozott be: *Bécsben* hallgatott előadásokat, majd *Párizsban* a Sorbonne-on tanult és tökéletesítette nyelvtudását. Már külföldön is szimpatizált a *kommunizmussal*, ám Magyarországra hazatérve ebben az eszmerendszerben annak igazi arcát megismerve hamarosan szintén csalódott. Zaklatott magánéletét érzelmi válságok, szerelmi reménytelenségek és egzisztenciális félelmek terhelték, melyek mindinkább felőrölték idegrendszerét. A korábbi *skizofrén* diagnózis helyett ma azt gondolják, hogy *borderline-személyiségzavarban* szenvedhetett, ami egyszerre tette őt korszakalkotó költővé és mindvégig szerencsétlen sorsú emberré. A *balatonszárszói* vasútállomáson egy tehervonat kerekei alá került és szörnyethalt; valószínűbb, hogy akkor (több korábbi öngyilkossági kísérlete ellenére) nem akart meghalni, de ha baleset volt is, abban mindenképp közrejátszott zavartsága, pszichés állapota.

Költészete:

Saját bevallása szerint az indította el a költészet útján, hogy mikor a család anyagi kilátástalansága miatt *öcsödi nevelőszülőkhöz* került, ott a műveletlen családfő azt mondta neki, hogy az Attila név nem is létezik, de ő az olvasókönyvben érdekes történeteket talált *Attila királyról*, ami döntően hatott rá, és elvezette az irodalomhoz. Művei szinte minden esetben hányatott életéből fakadó költői megnyilvánulások, így próbálta életének nehéz, megalázó, vagy éppen lelkesítő pillanatait feldolgozni, de óriási tehetsége lehetővé tette, hogy versei szinte minden esetben előre mutatnak, nem panaszkodásnak tűnnek, hanem útkeresésnek, sokszor pedig a megtapasztalt igazságtalanságok kritikájának. Emellett azonban lírai verseiben ennél magasabb szinten is képes elgondolkodtatni olvasóit. Mindössze harminckét évet élt, mégis a magyar költészet egyik legjelentősebb alakja. Bár a rendszerváltozás előtti kultúrpolitika mint *proletárköltőt* tisztelte, versei nem politikai okok miatt zseniálisak, hanem rendkívül mély gondolatai és összetett, filozófiai mélységekig jutó költői képei miatt.

Fontosabb verseskötetei:

Szépség koldusa

Nem én kiáltok

Nincsen apám se anyám. (benne: *Tiszta szívvel*)

Külvárosi éj

Medvetánc

Nagyon fáj